

ЙОСЕФ В. ТОМАНЕК

КВІТИ ГНІВУ

Вірші з України

1939 — 1942

Переклад з чеського

ПЕТРА МАРЧЕНКА

ГОЛОС — VOICE
ВИДАВНИЦТВО КНИЖОК І МУЗИКИ
НЮ ЙОРК

diasporiana.org.ua

ЙОСЕФ В. ТОМАНЕК

КВІТИ ГНІВУ

Вірші з України

1939 1942

Переклад з чеського

ПЕТРА МАРЧЕНКА

Незламному народові
сонячної України,
воюючому за свої,
загарбані в нього,
права і свободу,
присвячує

Автор

Канадсько-український Культурний і Освітній Центр

Канада, Торонто

1968

ГОЛОС — VOICE

ВИДАВНИЦТВО КНИЖОК І МУЗИКИ В НЬЮ ЙОРКУ

1 9 6 8

Printed in Argentina

Impreso en la Argentina

Copyright 1968 by Josef V. Tomanek. All Rights Reserved.

НЕВІЛЬНИКИ

Заборники
йшли до української землі
затоптати свободи квіт,
люд затиснути в рабській петлі,
що дотепера не знав світ.

Невільники,
за Ваші працю і труди
відплата вже Вам жажлива дана:
неволя, насилля, блуди,
злидні, голод, смерть і омана.

Невільники,
знову в землі українській
свобода повернеться Вам,
щезнуть пута підсовітські
червоного нацизму там.

ЗАПЛАТИ

Віддали їм усе, що тільки вони хтіли,
червоним володарям усіх ворогам,
одначе сказати їм не посміли:
"ми неспроможні вже більше дати вам!"

Пельки зажерливо-займачі
не в змозі Ви були напхати,
захланні здирства здобувачі
не мали сили припиняти.

Вашій українській землі
потом і кров'ю скроплений,
найтяжче від усіх у ярмі,
з ними в забор захоплений.

Вірьте однак, Українці,
що будете Ви всю мати,
та що всі зрадці й кати
мусять за зло дати заплати.

ПОНЕВОЛЕННЯ

З домівок Вас вигнали
криваві володарі,
усе Вам відобрали
захланні зазіхарі.

Й живе те убогі,
змінені в невільники,
з примусу в колхозі,
проклятим навіки...

Працювати мусите,
на тілі кайдани,
повну норму повните
півголодні злидняни...

Та все те промине,
свободу побачите,
Ненці Україні
знов щастя постачите...

ПТАХ БРАНЕЦЬ

Схопили птаха, — ув'язнили,
посадили в клітку за ґрати,
спутали й упринімили,
заборонили теж співати.

Сиди, пташе, голови не хили!
— в тоскних ґратах дух сили не втрачав —
немарно тужеш порвати пута,
щоб не встав, підкоряч тя скатував.

Україна понижена...
Кров із серця прискає,
спрагла земля кров'ю насичена,
гнів уста й кулаки стискує...

Та немарно серце плаче
й на свободу споминає:
Україна єдина
в плачі снагу свою плакає.

ЧЕРВОНИЙ МОР

Україна в червонім мору
вигибає довгі літа,
знищити її при опорі
клятих займанців мета...

Взялися згубити її червоні кати
кривавого Кремля злосин із посіпаки.
Незнають упину для своєї мети
скажені тортураки...

Терор верховлять посіпаки
на Україні в страшному виру,
люди, загнані в концентраки,
гинуть у далекому Сибіру...

Україна в чорвонім мору
замучена до краю, — не мрець,
стійка в своїм переко́ру,
червоне ярмо зтрошить ущерть...

НЕ Є ВИ САМОТНІ

Незламні є українці
козацького роду!
Завдають же Вам чужинці
про Ваш на́рід шкоду...

Ви слов'янські милі браття,
Ви ярмо розтрощіть,
Україну, що Вам належить,
з нами відновіть!..

Українці мученики,
не є Ви самотні:
вірні чехи з Вами
спільники природні...

Незламні Ви, українці,
із невсихальної води,
Ми, Ви, наші діти, внуки
дочекаємо свободи.

ЗГАСАЮЧА ЗІРКА

Червона зірка п'ятикутна,
на ній молот і серп,
звільна гасне, стала мутна,
Україно, витримай натерп!

Червона зірка скоро згасне,
з нею неволя зникне теж,
і свободи сонце ясне
на Україні засяє без меж...

Червону зірку стягне додолу
великий вільний світ,
від бігуна до бігуна буде
свобідно розцвітати квіт...

Червона зірка догоряє,
гасне її смертельний жар,
до волі руки простягає
вже український потужнар...

ЧЕРВОНІ ПАНИ

Червоні пани, шалені свавільники,
будьте назавжди прокляті!
Великої України нищівники,
не уникните відплати

за той наріч уяремлений,
що голодом безглядно морили,
коли люд зовсім обездолений
в Україні на розстріл водили.

Україна волю здобуде,
а то буде ваша смерть,
убивств вам не забуде,
потрощить усіх вас ущерть.

Червоні пани, всеможні всевладники,
скоро загинути мусите,
Ви ж, Українці, скуті кайданники,
знесву свободу здобудете.

ЧЕРВОНІ ВДИРАЛЬЦІ

З Кремлю червоні вдиральці
зухвало пішли закріпачувати,
в ярмі кайдан із криці
українських людей занапащувати.

В'язниці-концентраки
замість волі дали їм
огидні посіпаки
українським людям всім.

Дочасне те закріпачення
нарід сам відсторонить,
насильників без пробачення
скарає він, — не простить.

СТАЛІН

Йосипа Сталіна,
злочинного ката,
щодня проклинає
Україна розп'ята...

Йосипа Сталіна
тепер кожний виклинає,
темного злосина,
що невинних забиває...

Йосипа Сталіна,
антихриста з пекла,
людська кров невинна
усього облипла...

Йосипа Сталіна,
України ката,
комуни шайтана,
чекає відплата...

Йосипа Сталіна
один раз судити буде
велика Україна
за криваві лихі оруди...

САТАНА

Йосип Сталін ретельний комуніст...
За Маркса-Леніна методом
заборонив релігію матеріяліст,
людей причавив поробою*).

Йосип Сталін своїми чини
при допомозі гармат, штиків**)
упокорив люд України,
нащадків славних козаків...

Йосип Сталін ревний атеїст,
послідовник Маркса й Енгельса...
Україна Сталіну суд ладна,
що лиш смерть йому заповіда.

НАРОДЕ УКРАЇНСЬКИЙ...

Народе славний Тараса Шевченка
й Богдана Хмельницького,
Івана Франка, Лесі Українки,
збудешся ярма совітського...

Народе відважний завзятих козаків,
українських пращурів славних,
не лишайся під навалою ворогів,
понищ губителів всевладних!

Народе великий, ти незгублений,
хоч на сьогодні криваво придушений,
не знищить тебе препроклятої неволі тягар,
проспіває тобі славу український кобзар...

Народе дорогий Тараса Шевченка,
витримай в безустанній святій боротьбі!
Із хижацьких лабет визволиш Україну,
лицарські бо змагальні зусилля припали тобі.

*) Неволею, порабощенням. **) багнетів.

ДЗВОНИ

— Бім-бам... дзвін ясає*),
бім-бам, бім-бам
невгавно лунає,
усім співає.

— Бім-бам... дзвін заспівав:
нарід бо здатний,
в бою удатний
навалу поконав.

— Бім-бам, бім-бам...
У зник канчуки й недолю!
Вам, дорогі, сповіщаю
піднесення і щедру долю.

Співайте, ясайте!
у руках стискайте плуг!
Земля уже свобідна,
український квітне луг.

ПОЗИРНІТЬ У ДАЛИНУ!

Як Вас інколи обгорнуть
невдачі мороком,
лиш позирніть у далину
гострим своїм оком!

В українській далині,
в просторовій царині,
де снажіння болючі,
змагання недармучі.

Там, де живуть вірні люди
українській вітчизні,
там хапаються борні
життя за ню покласти.

Позирніть мерщій засіра,
як од сліз Ви, мов, у вогні,
де в безліку річки, озера
в українській далині!

*) Піднесено втішно радіє і гомінко веселиться.

СВОБОДИ КВІТ

Свобода, мов зерно,
у землі уже проростає.
Тяжко проросту рости, ---
гнітюча мара нависає.

Бог зерно благословля,
в ґрунт посилає вологу,
щоб бідслашня земля
знову осягла свободу.

Нарід проріст береже,
сльозами його кропить,
щоб виріс у пишний квіт,
прогнав, що його гнобить.

Аж той квіт розросте,
пишний квіт свободи,
тоді знову Україна
позбудеться пороби*).

ПОРАХУВАННЯ

Прийде суд і порохування
із вами, "славні люди", —
таж бо українське вирівнання
авжеж прийде, буде.

Прийде суд і порохування
певно за коротку добу.
України в них порятування
себе й свого народу.

Прийде суд і порохування,
давно то вам повідомно.
Аж сповниться їх жадання
стане вам посоромно.

Прийде суд і порохування
із вами, усіма вами,
міцні владці, чужі панування,
з українськими борцями.

*) Неволі, порабощення.

MENE TEKEL

Прийде день і Україна
з себе кайдани скине,
пімщена буде чужа провина,
й канчук пороби згине.

Тремтїть від страху, підкорячі!
Україна взїпнеться, ---
в обрії промені вже палячі,
сонце пуг ізтряхнеться.

От прийде день і порахунок
із тими, що нарід свій зрадили .
Люті кати, вас не порятунок,
кара жде, що клятї чавили.

Прийде день і Україна
встане з пороху свободна,
руки простягне до сонця слави
красна земля та уродна.

БУДЕ МАЙОРІТИ

Буде, напевно буде
Ваш прапор майоріти,
блакитно-жовтий всюди
взнесено державно мріти.

В українській землі,
аж як прийде час,
тоді: "Добре є мені",
скаже кожний з Вас.

Буде, певно хутко,
цілий світ то знає,
декому то мутко,
та він промовчає.

Ваш прапор буде
синьо-жовто маїти,
бо нарід неволю
візьметься покряти.

ИДИ ПРОСТО !

Йди просто, доросла дитинко,
в життєвій дорозі світом,
не гонися за оманами,
ні за збочуючим коритом!

Своєї рідної землі
ніколи не зречися,
в ній з українськими дітьми
всім добрим поділися!

Йди просто, дитино красна,
в кожна пору року,
між недругів і людей нещирих
не схиби свого кроку!
Ніж молодість твоя пригасне,
як жада Україна власне.

ЗЕМЛЮ БОРОНІТЬ !

Пробігають в Україні
доби болю від праліт,
тамто людина людині
все передає заповіт.

Заповіт рідний всім велить
мужньо свою землю боронити,
над ню інша не краснить,
серця її чужні не вхопити.

України простору землю,
кожного око вражає,
тепер усю заляту кров'ю
з плачем нарід прибирає.

Марно серце квилить, плаче,
про вільність спомина,
наче в клітці бідне пташе,
"Україно моя!"

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР

В українській землі
знову замайорить,
аж досягання для того
скоро час приспішить.

Витримайте! Знову буде
прапор тільки Ваш
майоріти всюди,
а не приборкач.

Синьо-жовтий тоді буде
прапор завжди майоріти,
вільно зітхнуть без ярма груди,
тільки голови не хилити!

ПОБЛАГОСЛОВЕННА ЗЕМЛЯ

Україно дорога,
земле чарівна,
які горді та ставні
родиш племена!

Україно-земле,
поблагословенна Богом,
зі щедрот Господніх
на марніла з перелогом.

Ті щедроти розсипані
по всіх твоїх грудях,
жаль тії красної землі
в чуженецьких пугах.

В кайданах, наче ясир,
на вікнах тяжкі ґрати,
кровожерний звір
придибав тут чигати.

Повзе ще й гарчить,
до скоку на здобич збирається:
де щастя квітло,
місця йому не тримається.

ЗАДЗЕНИ, ПІСНЄ !

Задзвени, пісне, мільйонам
слов'янського рою!
Прислухайтесь гучним дзвонам
з покликом до бою!

Звучи, музико, співно епос
в українським полі!
Він злигодні швидко скраснить,
у яких самі болі.

Задзвени знову, гімне слави,
Україні милий!
Він у душі, в серці, в думці
глибоко врізьбилий.

Гей, рушайте у похід,
брати милі, голінні,
й не страхайтеся пригід
в Українській стороні!

ЗАКАРПАТЬСКА УКРАЇНА

Закарпатська Україна,
тож велика наша честь!
справжні молодик, дівчина,
люди зі сіл та із міст...

Закарпатська Україна
здобуде собі свободу
змагом статного вояка
слов'янської сім'ї, роду.

Закарпатську Україну
чеський нарід милував,
терпіння, зрадників провину
радо б з її рамен зняв...

Закарпатська Україна,
земля із вогню пломеня,
Бог дасть ніколи не згасне
нарід твердий каменя...

МАТИ ДИТИНИ

Пам'ятай, моя дитино,
твоя вітчизна волею колись пишалася,
працею у мирі, славою у борні
безліч разів вона між країн уславлялася!

Пам'ятай, моя дорога дитино,
ти зі споконвіку славетної землі, —
на жаль та земля у душній імлі
чужинців нищивої навали!

Не забувай, — одна мета
всіх нас у прагненні гонить допереду,
щоб знову Україна уся
була вільна, щаслива без увереду!

ПО ГІРКИХ ДНЯХ

Ваша буде, а не інша,
раз назавжди ано*)
Ваша мила Україна
днесь чи завтра рано.

Від заходу аж до сходу
вільний край буде, —
п'ятдесят Вас мільйонів
Українців усюди.

Від півдня аж до півночі
все червоне зіструсне:
нову еру узрять очі, —
Україна розпочне.

По гірких днях утерпіння,
що проймило Вас аж до середини,
Україна без сумніння
Знову взбудеться до нової днини.

Ваша буде, а не інша...
близько той день — жди! —
Ваша мила Україна
буде Ваша назавжді.

*) Так, незаперечно, безперечно.

ДІТИ УКРАЇНИ

Ви удатні, горді діти
красної України,
невільників з Вас зробили
з північної рівнини.

Ваша горда, славна земля
в пільму кормиги закутана,
валить на Вас чужа гурма,
свобода в прірву зашпурена.

Та прийде день — чужа навала
змететься з Вашої землі.
Прийде час — жахлива потала
згорить у гнівному вогні.

СВОБОДА

Як будете вільність,
незалежність мати,
хай повну рівність
візьметься здійснити
в Україні нарід!

На неї він чекав
довгий ряд років,
за неї не дрижав
терпіти від катів
жахливі муки.

Довго нарід гордий
дуже тяжко терпів,
в спротиву незламний
не схилився долів
і в найлютішу годину.

Нехай же радість
пізнає на волі,
як заведе рівність
та зазнає долі,
нарід — велетень!

ВІЛЬНІСТЬ

Як будете вільність
у своїй хаті мати
і злоту рівність,
стане нарід Ваш ясати*).

Прецінь він за те змагає
довгу шеругу літ...
Червона лють не вгаває,
стинає його квіт.

За волю розвою
чин розірве аркан,
повстане до бою
України титан.

КВІТИ ГНІВУ

Квіти гніву, сльозами зволожені,
на Україні вирости,
коли червоні, в кров заболочені,
у ярмо її втиснули...

Квіти гніву в серцях розцвітають
в Україні, в Народі:
йому займанці відмовляють
у найдорожчім — свободі...

Квіти гніву — займанці пильні
їх не затамують, — вони поростуть,
по всій Вашій Україні
совітську жахливу панщину знесуть.

Квіти гніву, з крові вержені,
під кригою гніту цвітете,
червону кормигу страждання
назавжди в могилу зметете.

Квіти гніву в Україні
донині свіжі, — їм не зів'янути, —
пречервоному більшовизму
доведеться потупно**) загаснути.

*) Піднесено втішно радіти й гомінко веселитися.

**) Покарано з посоромленням і зганьбленням.

ПІСЛЯМОВА

Автор збірки чеських безпосередніх віршів "Квіти гніву" Йосеф В. Томанек, чех, у 1939-ім році проти власної волі опинився у СРСР і був приневолений до примусової праці в західній Україні. Пізнав під совітським комуністичним забором досі нечуване порабощення, жакхливе катування, безоглядне систематичне вигублювання українського народу й інших народів, як теж і пробуваючих там чехів. Від виникнення СРСР аж дотепер кривава, звородніла совітська комуністична влада винищила п'ятдесят мільйонів людей. Під враженням цієї, ще незнаної ув історії людства трагедії, і постала збірка віршів "Квіти гніву". Автор пильно й дбайливо зберігав її до часу свого заділення до східної Чехословацької Армії на Україні. Після того збірку віршів перешувала його відважна мати Юлія. У 1947-ім році вона привезла її із України до Чехословаччини. В місяці лютому 1948-го року чеська комуністична партія під диктат і за допомогою совітської влади підневолила нарід. Її переслідування примусили автора відійти до екзилу, забравши зі собою і збірку "Квіти гніву". В 1952-ім році прибув він настало до США, де видав п'ять збірок власних чеських поезій. Збірка віршів "Квіти гніву" подає викриваючі, тавруючі усвідчення нечуваних страшних злочинств, учинених і виконуємих свавільними комуністами в СРСР. Водночас вона є незбитий доказ зростання жагучої ненависти, що неминує призведе до революційного вибуху, наслідок якого визволення народів із підсовітського комуністичного гніту. Українець, інженер Петро Марченко, проживаючий тепер у Нью Йорку, радо, безкорисно й вдало переклав вірші збірки на українську мову. Як політичний емігрант, він у свій час знайшов азиль у вільній Чехословацькій Республіці. Тодішня некомуністична чехословацька влада уділенням студентської стипендії успроможнила йому набуття високошкольної інженерської освіти в Чехословаччині. Нехай же ця збірка ненавмисних віршів буде для нас пересторога перед совітськими комуністичними гнобителями та постійно пригадує нам жахливі страждання усіх людей за залізною заслоною! Нехай вона спонукує нас до праці й боротьби за визволення усіх народів із більшовицького уярмлення!

ВИДАВНИЦТВО

З М І С Т

	Сторінка
Невильники	3
Заплати	3
Гоневолення	4
Птах — бранець	4
Червоний мор	5
Не є Ви самотні	5
Згасаюча зірка	6
Червоні пани	6
Червоні вдиральці	7
Сталін	7
Сатана	8
Народе український	8
Дзвони	9
Позирніть у далину!	9
Свободи квіт	10
Порахування	10
МЕНЕ ТЕКЕЛ	11
Буде майоріти	11
Йди просто!	12
Землю бороніть	12
Український прапор	13
Поблагословенна земля	13
Задзвени, пісне!	14
Закарпатська Україна	14
Мати дитині	15
По гірких днях	15
Діти України	16
Свобода	16
Вільність	17
Квіти гніву	17
Післямова	18

Йосиф В. Томанек. "КВІТИ ГНІВУ", вірші.
Переклад з чеського Петра Марченка.
Накладом Голос — Voice. Число 4.
Видавництво книжок і музики.
87 — 11., 168. Street, Jamaica, L. I.
New York. N.Y. 11432. U.S.A.

Друк "Dorrego", Dorrego 1102, Buenos Aires, Argentina.

*

Ціна 75 центів.

